

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SÁNDOR

Egy régi bűn

A magyar képviselőháznak megint szenzációja van.

Kinosabb, borzalmasabb az eddigiekénél. Orgovány fakadt fel a maga meztelen szadizmusában egy interpelláció keretében. Váratlanul jött a Drózdny interpellációja, de nyomán úgy kitergetődött a szerencsétlen ország kulisszámögötti sok-sok új szenvedélye, hogy ezuttal talán mégsem lehet napirendről kerüszolni a bűnökre váró következményeket.

A kevényt felfakasztása közben a becsületes nedv magasra fröcsöcsent. Egy-két arc értetlen elakartatott, nehogy az ország nagy nyilvánossága előtt ők is beszennyeztessenek.

A Héjjas Iván garázda viresaftjának regisztrálása közben dokumentumokkal alátámasztva vonultak fel az interpellációban mindazon szörnyűségek, amikről félig fejesőválvá, félig hitelt adva értesült az újságolvasó közönség éveken át bécsi forrásokból, melyek a mai magyar rezsim esküdt ellenségeiként szerepeltek. Kecskemét határában harminchárom, Budapesten tizen tudja hány magyar élet esett áldozatul az ellenforradalom kilengéseinek. A Drózdny-féle interpellációból kiáradó elszánt felelősség jelzi, hogy elérkezett az idő, amikor az ottani konszolidáció megmértelyezőivel végre lehetséges lesz a leszámolás.

Forradalmak és ellenforradalmak nem szoktak vér nélkül lezajlani. Nyugtassa a sir nyugalma az áldozatokat: közöttük valószínűleg nagyon kevesen voltak mentesek nem egészen emberi, nem egészen intakt politikai szereplésektől. Sokan közülük talán a legmesszebbmenő földi igazságszolgáltatást is megérdemltek. De semmiestre sem azon az őskorba recidiváló módon, ami a Héjjas Ivánok és Francia Kiss Mihályok szisztémája volt.

Azonban ne is erről beszéljünk. Ne a pszichopatológia körébe illő lázalmokról, amik a Duna-Tisza közti áldozatok élete árán elevenedtek förtelmes valósággá. A Francia Kissek mentegői azt szokták felhozni, hogy a kecskeméti embertelenségek már megtorlások voltak előbbi hasonló embertelenségekért. S ha régi retorziókat újabb retorzióval büntetnek, abból olyan lavina lesz, amelyet nem látott az emberiség.

Ne beszéljünk tehát a retorziók megtorlásáról sem.

Hanem beszéljünk arról, ami a lenyűgöző, az élve felakasztott, felnégyelt emberek elszennvedett kínzásainál is fájdalmasabb. Arról, hogy Héjjas Ivánt, aki a Drózdny-féle interpelláció porölycsapások adatai szerint személyesen és sajátkezűleg segédkezett a magasabba ítéletek végrehajtásánál, ugyanezt a Héjjas Ivánt nemcsak büntetlenül hagyták futni harminchárom áldozat véréből foltoosan, de nem engedték levitézteni a közéleti szereplés színteréről sem.

A Héjjas keze benne volt a legretettebb politikacsinálásban. Néhány héttel

ezelőtt ő lett volna arra „hívva”, hogy az Alföldi Brigád néven hírhedt bicskaskülönítmény élén Ulain barátjával együtt inaugurálja Budapestén a legújabb rezsimet. Ezt az embert nemcsak nem bűntették, de erőtlenségből vagy kebelbarátságából el sem tiltották sötét funkcióitól.

Szabadon, felemelt fővel üzhette a tett politikáját. Sérthetetlen személyisége, mely permanensen lobogott a vérbeborult szemek előtt, mintegy állandó uszítás süvöltött bele, idénként a magyar életbe. A Héjjas porondon szereplése s a tolerancia, amivel felsőbb helyen kezelték működését, trágárta meg azt a talajt, amiből az Erzsébetvárosi Demokrata Kör s a csongrádi halálbál rémségei kikerültek.

A Macdonald-kormány első tanácskozása

Az új angol miniszterelnök megnyerte a lordok háza tagjait

Londónból jelentik: György király hozzájárult az új kormány tagjainak kinevezéséhez, mire a kormány tagjai letették az esküt. A sajtó meglepődéssel kommentálja a kormány kinevezését és nagy meglepetéssel fogadja azt, hogy Macdonaldnak sikerült a lordok háza számos tagjának közreműködését megnyerni. Az új kormány tegnap tartotta első minisztertanácsát, amelyen főként a belpolitikai kérdésekkel, elsősorban a munkanélküliség problémájával foglalkoztak.

A lapok érdekes tényként említik fel, hogy Macdonald nem találkozott lord Curzonnal, mert amikor ő a Foreign-Office-ra érkezett, Curzon onnan nyomban eltávozott.

Macdonald egy rendkívül szegény skót család gyermeke. Pályája elején kereskedősegéd, majd képviselői titkár és

Sajtó nem irhatott, képviselő nyíltan alig szólhatott négy éven keresztül ezekről a borzalmakról. Azt mondták egyidőben odaát, hogy hallgatni államérdek, a sajtókosár a sajtón magasabb politika.

A fekély, amit eddig Magyarország testén orvoslás helyett rejtgettek, ime felfakadt. Kísül, hogy éveken ezelőtt méretetlen érdekek lehetett volna megmenteni egyetlen vágással. S az emberek kezdik észrevenni, hogy a sajtókosár nem államérdek nem hazafiság.

Magyarország tanulsága pedig nemcsak a Magyarországi, hanem minden hatalomé, mely a gondolat szabadságát egyéni, avagy klikk-érdekekből megnyergeli.

újságíró volt. Negyven éves korában az alsóház tagjának megválasztották.

Lord Parmoori korábban konzervatív képviselő, Haldane lordkancellár, háború előtt hadügyminiszter, lord Chalmersford pedig tengerészeti miniszter, majd India alkirálya volt. Wals hadügyminiszter ifjúkorában bányában dolgozott, mint munkás, Lloyd George kormányában két ízben viselte az államtitkári tisztelet. Thomson légügyi miniszter angol megbízott volt a háború előtt Bukarestben. Shaw jelenleg is a második internacionála titkára, Weedgewood ezredes járt annak idején Magyarországon az atrocitások bevizsgálására.

Hir szerint az új kormány állást foglalt a munkáspárt alandó ellenőrzése ellen. A vasutasztrájk végéhez közeledik.

Lenin a ravatalon

Lenin egy éve nem vett részt a kormányzásban

Moszkva valamennyi harangja szólni fog — vágatnak a mörzejelek szerte a világba a sürgönydrótokon. Hagyatetejű aranykupolás templomokban a Romanovokat illető tiszteletadást túlszárnyaló ünneplenség kíséri utolsó útjára a szibirszki Uljanovot, ki Lenin néven tette ötvennégy éves életét kitörülhetlenné a világtörténelemből.

Husz éves kora óta tudatos forradalmár volt. Nem a véletlen, nem az események csinálták belőle monumentális nagyságot, inkább ő siettetett az események teljesebbé. Mióta Svájcban, Németországban emigrációban élt, Lenin pillanatra sem szünt meg csodás energiájával szolgálni az orosz forradalom ügyét.

Forradalmársága mellett igaz jó orosz volt. Más mint orosz mértékkel nagyságában talán felmérhető, de egészen meg nem érthető működése éppúgy benne gyökerezik a nemzetközi munkásmozgalmakban, mint az évszázados orosz forradalmi mozgalmakban. Trockij praktikus érzékével szemben Lenin inkább teoretikus maradt

s amikor belátta, hogy a kommun a maga elsődleges elképzelésében Oroszország létét fenyegeti, ő volt az, aki a mérséklet útjára terelte a szovjeteket.

Ha Lenin halála pár évvel ezelőtt éri Oroszországot, úgy talán a kommun megvárosodását jelenti. Ma a szovjetek kiépültek, megizmosodtak s éppen a Lenin jóvoltából: — mérsékelődtek is. Számukra Lenin halála a legmélyebb gyász, de többé nem végzetes csapás.

Lenin holttestét tölgyfakoporsóban Moszkvába szállították ahol a régebbi cári palota, a Kreml falai előtt temetik el. Lenint hónapokon át a Gorkij-szanatórium-ban kezelték. Lenin halálhírének publikálásakor a gyűlésen megjelent asszonyok és pártbírák könnyekre fakadtak. A kongresszus tagjai a forradalmi gyászindulót énekeltek. Január 21-ét a szovjet gyásznapiént ünnepele.

Lenin utódaiként Kamenevet és Rykovot emlegetik. Lenin halála az orosz politikában — hír szerint — nem hoz változást. Eddig a lengyel kormány volt az első

és egyedüli, mely részvétét fejezte ki a szovjetnek. A párisi Lev Humanité gyászkeretében hozza Lenin nevét és ötperces munkaszünettel demonstráló gyászra hívja fel a munkásságot.

Utóbb jött hírek szerint Lenin utóda jaként a kommunista párt elnökét, Staluit is emlegetik. Ez irányban a szovjet határozatokat határozza. A környékbeli falvakból és városokból ezerszámra özönlik a lakosság Moszkva felé, hogy részt vegyen Lenin temetésén. A ravatalt pálmáerdő és a koszorúk beláthatatlan tömege borítja. A temetés ideje alatt Moszkva valamennyi harangja szólni fog.

Moszkva, január 24. A Newyork Tribune levelezője jelenti lapjának: Lenin holttestét külön vonaton vitték Gorkiból Moszkvába. Tegnap nagy szertartások között a Szakszervezetek Csarnokában közszemlére tették ki.

Az utvonalon óriási tömeg gyülekezett. A koporsót a népbiztosok vitték. A koporsó fedelén kis üveglap van, mely alatt jól kivehetők Lenin arcvonásai.

Csicserin a külföldi újságíróknak nyilatkozatot adott:

— Köztudomású, — mondotta, — hogy Lenin tavaly óta nem vett részt az aktív kormányzásban. Ezért semmi olyan feltevésre nincs ok, hogy halálával megváltozzék az a politika, melyet ő kezdeményezett. Oroszország a béke helyreállítására és a gazdasági újjáépítésre törekszik. A népbiztosok tanácsainak élére valószínűleg nem választanak új elnököt s az irányítást, úgy mint tavaly óta, több népbiztos együttesen fogja gyakorolni. Az elnökválasztás ügyében a szovjet különben rövidesen határozni fog.

Megszűnt a népjóléti- és kulturügyosztály

Mind a két tanácsosi állást még az októberi forradalom szervezte, de betöltésére és gyakorlati kiképzésére már nem maradt idő. A két tanácsosi állás csak jóval később, a román impérium idején nyert betöltést. A népjóléti ügyosztály vezetőjét, dr. Fédert Ottót a szabani kormányzó anács küldötte Nagyváradra, míg Dejeu Pétert a liberális kormányzás kreálta kulturatanácsossá.

Hatásköre egyik ügyosztálynak se igen volt, amikor életre keltek, már jórészt kiveszett belőlük a tartalom. A cseléd-ügy, a jótékonyosság, az alapítványok, no meg a temetőkkel való foglalkozás tartozott a népjóléthez, míg az iskolák államosításával, csupán az ovodák kulturájával foglalkozhatott az ambiciózus kulturatanácsos. Aki ezenkívül cicerónéja volt az érkező művészeti vendégeknek és referált a színházról. Az összezsugorodott tevékenység most aztán arra ösztönözte a költségvetés jóváhagyóit, hogy a két ukeletti tanácsosságot megszüntessék. A polgármesteri hivatal most kapta meg a miniszter idevonatkozó határozatát, melynek alapján a két tanácsos hatásköri tevékenységét dr. Vostinár János főjegyzőre ruházta. Együtt a polgármester megbízta Fildán Józsefet a kulturügyosztály s dr. Sándor Janost a népjóléti ügyek titkári teendőivel.

Dejeu Péter Bukarestbe utazott, hogy változtatásokat eszközöljön a miniszteri rendelkezésén. Dr. Fédert Ottó — tudomásunk szerint — a városnál nyer valamelyes beosztást.

Üzleti könyvek

állandó nagy raktára, modern irodai berendezések, nyomtatványok előnyös árban és szép, izléses kivitelben. Levélrendezők és egyéb papír és írószerek előnyös beszerzési forrása. Fénymásoló papírok minden nagyságban

Mégay és Lászlóné

Strada Avram Iancu (Kossuth-utca).

El kell távolítani a bihari földvár turulmadarát

Az őskor harcászataiban játszott szerepet a földvár. Árpád idején még ilyen földvárakkal védte magát a honfoglaló sereg s Biharon is, a pár ezer lakosú magyar község mellett megőrizte az idő egy ilyen földvár omladékát, azonban a monda szerint Mén Marót hadai nyilazták vissza az ellenséget.

Az archeológusok értékes emléket turulmadárral jelölték meg a millenáris ünnepek idején.

A turulmadár kiterjesztett szárnyal most elűnik a bihari földváról. Miniszteri rendelet érkezett, mely az emlékmű eltávolítására ad a helyi hatóságok előzetes eljárása után, utasítást. A roszkadozó omladékot, mely az Árpád-kori történelem egyik tanúja még Biharban — bár némely történelemtudós a tatár betörések idejére teszi építését — lassankint bomlissa az idő.

Folytatólagos választások a zsidó hitközségnél

A nagyváradai neológ zsidóhitközség tegnap dr. Kabos Béla elnöklésével folytatta azokra az állásokra a választást, amelyekre titkos szavazást kértek. Jelentős változás csak az iskolaszéki bizottságnál történt, ahol dr. Rezső Mór helyébe, aki ezteendőknél nagy agilitással, hozzáértéssel látta el az elnöki teendőket, Wertheimstein Viktor lépett.

A szavazatok eredménye a következő:

Az elnökség tagjai lettek: Iskolaszéki elnök: Wertheimstein Viktor. Iskolaszéki alelnök: dr. Levay Béla. Fegyelmi bizottsági elnök: dr. Perczel Adolf. Építési bizottsági elnök: Vámos Dezső.

Gondnokok lettek: Kiss Dávid főgondnok, Csillag Ignác Grünwald Jenő, Horváth Emánuel, dr. Markovits Henrik, Markovits József, Miklós Albert, Székely Sándor.

Tiszteletbeli gondnokok: Ellbogen Dávid, Weisz Károly.

Előjárósági tagok lettek: Régiók: Barna Jenő, Boros Jenő, Echner Sándor, dr. Gerő Sándor, Incze Lipót, Jónás Andor, Kelen Béla, Leng Sámuel, Roth János, Spitzer Adolf, dr. Stern Odó, Szalay József, Szemere Miklós, Török Gyula Waiszlovich Emil.

Újak: Dr. Bárdos Imre, Beck Nándor, Lichtmann Miksa, dr. Rezső Mór, Vadász Gyula, dr. Vali Péter.

Csak nyolc-tíz nagyváradai kereskedelmi vállalat nem kapott még működési engedélyt

A kereskedelmi minisztérium kebelében működik az a bizottság, amely ellenőrzi, hogy a kereskedelmi és ipari vállalatokat a törvény előírása értelmében nacionalizálták-e. A bizottság óriási munkát végez és most már rövidesen teljesen befejeződik a nacionalizálás.

Nagyváradon Dedu Sándor kereskedelmi ügyelő fordított gondot arra, hogy a nacionalizálás, illetve a működési engedélyek kiadása a legkorábbi idő alatt megtörténjék és ma már Nagyváradon mindössze nyolc-tíz nagyvállalat van, amely még nem kapta kézhez a működési engedélyt.

Úgy látszik a központi bizottság a román ünnepek előtt különösen sok cég nacionalizálás iránti kérelmét tárgyalta le, mert most egyre-másra érkeznek a kereskedelmi felügyelőséghez a működési engedélyek.

Most érkezett le és a kereskedelmi felügyelőségén átveheti működési engedélyt:

A Rimánóczy-fürdő és hotelberlő rt. A Nagykárolyi Áruáraktár rt. A Nagyváradai Takarékpénztár rt. alapítóke emelését engedélyezték 5 millió 400 ezer leiről tízmillióra. Működési engedélyt kapott az Interexim-Internationale rt., a Malomépítő rt., a Bihoreana Bank és Takaréktár, az Union Bank rt. Engedélyezték a Biharmegyei Takaréknak, hogy alapítókejét 3 millióról 6

millió leire emelje. Működési engedélyt kapott a Vamosi Erdőpar rt. Szatmár, az Erdőbirtalmelő és Fűrészipari rt. Szatmár, a Faexport rt. Nagyvárad, Grosz Jenő Danubia rt. Nagyvárad, Orient ipari- és kereskedelmi rt. Nagyvárad, Toldi-malom Nagyszalonta és a Locuinta Romana Házépítő rt. Nagykároly.

A kereskedelmi felügyelő a napokban várja az eddig még ki nem adott engedélykérkezéseket.

Ma kezdődnek Nagyváradon az ügyvédi vizsgák

Az ügyvédtörvény eredeti alakjában nem ment keresztül a kamarák areopágjai előtt, a nagyváradai és brassói ügyvédi kamarák kemény küzdelmet folytattak Florescu akkori igazságügyminiszterrel, míg a ma érvényes törvény tervezetét elfogadtatták a kormánnyal s ezzel a magasabb képzés elve került a licentiarius rendszer helyére. A törvény ezen szakasza alapján, hogy ahol táblai székhely van, ott ügyvédvizsgáló bizottság működhetik, szervezték meg a nagyváradai ügyvédvizsgáló bizottságot s így ma már Nagyváradon lehet végezni a jogot, a gyakorlatot s le lehet tenni az ügyvédi vizsgákat.

Jelentkeztek is tömegesen az ügyvédjelöltek, de egyrészt visszautasították, mert félővel korábban jelentkeztek. Összesen 6 jelöltet becsatoltak vizsgára, egy tegnap jelentkezett Temesvárról, de ennek ügye még elintézetlen. A vizsgáló bizottság elnöke dr. Kiss Dóme szenátor, aki az ügyvédtörvény megalkotásában tevékeny részt vett s a magasabb képzés kérdésében szervezte a kamarák közvéleményét.

A vizsgák ma kezdődnek s két jelölt áll a bizottság elé az ügyvédi kamara dísztermében írásbeli vizsgára. Ha ennek eleget tesznek, hét-főn délután fél hatkor szóbeli vizsga alá vetik őket a "Nagyvárad"-ban már megjelölt cenzorok.

A többi jelölt vizsgaidejét most tűzik ki s rövidesen valamennyien sorra kerülnek.

„Dorian” Filmszínház

Péntek, szombat, vasárnap

A pokol kulcsa

Amerikai tragikomédia 6 hoszu felv.

Jön

Jön

Casanova

Nagymennyi segü

szövet, flanel és vászon áru érkezett

Roth
CSIPKEÁRUHÁZ
fal passage

Gyermekrablás lényes nappal Nagyváradon

Beszélgetés az elrablott gyermekkel

Bár a rendőrség a nyomozás érdekében az ügyet nem akarta nyilvánosságra hozni, tegnap városzerte izgatottan tárgyalták a fantázia legélesebb színeivel aláfestetten azt a gyermekrablást, ami tegnapelőtt délután 5 órakor történt a Hármasszécsány melletti Kápolna-téren.

Egy vakmerő beteg ember orozva felkapta a Kápolna-téren Fleisz Elek cipész iparosnak az iskolából magánosan hazatérő, tízenéves kis leányát, gumiköpenyének szárnyával beburkolta és a Hármasszécsány, Körös-utcán, Timár, Kaszárnyas-utcán s a harmadik vashidon át fértelen levő lakásába hurcolta, anélkül, hogy a járókelők közül valaki is megfogta volna a vakmerő rablót. Véletlen szerencse, hogy az amúgy is ideges gyerekeknek a súlyos idegrázkódáson kívül sem mi baja nem történt.

A kisleány elmondja a történetet

Huszár-utca 2. szám alatt lakik a Fleisz-család. Közismert polgárai a városnak, a Fleisz-fiúk valamennyien sportmanok, nehéz súlyú amatőrök. A férfiak a vakmerő rabló elfogásáról tanácskoznak, aki ha kezükbe kerül, súlyosan bűnhődik véteért. A konyhában többi kis testvéreivel játszik a történet szereplője, a 11 éves Mici. Sovány, gyenge, korához fejletlen, barna gyermek.

— Ikergyerek, — mondja az anyja — olyan gyenge idegzetű, hogy ha rákiáltunk véletlenül valamiért, elszápad és reszket. Leggyengébb gyermekünk.

A gyermek az Immaculatak Teleki-utcai zárójába jár, ahonnan eddig, délután 5 órakor iskolából tért haza tegnapelőtt. Még nappal volt, teljes világosság.

— A Kápolna-téren egyedül jöttem és egyszer csak hátulról egy bácsi felkapott és gumiköpenybe burkolt.

— Honnan tudod, hogy gumiköpeny volt?

— Hosszu, rossz szaga köpeny volt, világos színű.

— Hogy nézett ki a férfi? Magas volt?

— Sovány volt az arca, szőke bajusza le volt vágva.

Az édes anyja szerint, nem tudja a gyereket leírni pontosan, ha kérdik alacsony volt, ráhagyja, ha magasnak kérdezzük, magasnak mondja. Leírása nyomán nehéz megtalálni, csak egyet állít biztosan, hogy sovány arca volt és szőke.

— Az első pillanatban úgy megijedtem, hogy nem tudtam kiabálni. Aztán könyörgtem, hogy: tegyen le bácsi. De úgy szorított, hogy azt hittem, mindjárt meghalok. Egy helyen kibontakoztam s láttam, hogy Grosz üzlete előtt vagyunk a Körös-utcán. De hirtelen megint benyomta fejem a köpeny alá. Én sirtam. Jöttem mellettem el emberek, hallottam beszédüket s azt vártam, hogy valaki szóljon fog.

Alarcot tesz a rabló

A kérdésekre apránként így adja elő a gyereket, már többször elbeszélte, mindig egyformán s így megdől az az első gyanu, hogy az ideges gyermek álomképe lenne az egész történet.

— Egy ház elé értünk, már el voltam félig ájulva, úgy jött, mintha álmodnék. A ház egyedül állott az udvaron. A bácsi letele a földre s kulcsot vett elő. Amíg a ház ajtaját nyitotta, én elakartam futni, de utánam ugrott s bedobott a szobába.

— A fal mellett egy szalmazsák állott. Egy ablak volt az utcára s egy az udvarra. Egy hokedli volt még a szobában. Spór

és felette rongyos edények a falon. Levette kabátom és sapkám. Sirtam és kértem, engedjen el. „Mit sirsz te kis tücsök” mondotta a bácsi. „Hogyne sirnék, tessék elengedni.”

Ezek után elmondja, hogy kiment egy percre a férfi és alarccal jött be, a mely csak a szeme körül volt, aztán ráirgalt, ne sirjon és egy (zicherheis) biztosító tütt vett elő s azzal rémitette, hogy ne sirjon.

— Meg is szurta?

— Nem. Egyszer sem.

Aztán ledobta a szalmazsákra, hogy a feje a falat érte és a két karját és két lábát szétfeszítette s folyton feszegette. De ruházatához nem nyúlt. Ekkor két ember, egy nő s egy férfi állott meg az ablak alatt s beszélgettek.

— A bácsi rákiáltott: Hallgass! odament az ablakhoz, kinézett, gyorsan visszajött, megragadott s kidobott az ajtón és utánam dobta az udvarra kabátom s a holmimat. „Takarodj, marschl!” kiáltotta rám. S én holmim összeszedve sirva elfutottam.

A gyermek nem tudja, hol volt, oly kázbult volt, mondja, hogy nem tudja hol járt. Különbben is édesanyja szerint a várost nem ismeri, soha nem volt tul a hidon, nem tud magától felmenni a Bémer-térre sem. Egyszer csak meglátta a harmadik vashidat, amelyet ismer, mert közelébe laknak. A hid sarkán a rendőr megszólította, hogy miért sirsz kisleány. Elmondja, hogy egy ember elvitte. Kérdezte a rendőr, hol van a ház, de nem tudta megmondani. Közben odaért egy ur, aki a a rendőrről átvezette a hidon és mikor a városi munkaház elé ért, ahonnan haza tudott menni, elengedett.

Reszketve, sirva, olyan állapotban ért haza a gyermek, hogy szülői kétségbeesetten szaladtak vele a rendőrségre. Dr. Ertler tisztiorvos vizsgálta meg, de semmiféle sérülést nem talált rajta és teljesen érintetlen. A meleg alsó reformruhákat nehezen tudták lekapcsolni a gyerekről, úgy, hogy Ertler dr. dr. meg is jegyezte, hogy lehet, hogy ezek mentették meg a gyermeket a bestiális embertől. A gyermek nem szeret a dologról beszélni, idegesíti, izgatja s ezért a ház felkutatását a rendőrség a gyermek nélkül végezte, de még a bestiális embernek nem tudtak nyomára akadni. Érdekes, hogy a zicherheits tüt haza vitte magával a gyereket s átadta szüleinek, akik szintén nyomoznak a rabló után. Az iskolából ezentul az egyfelé lakó gyermekeket csoportosan fogják elengedni, mert a külvárosokban, ahol a legremszebb formákban pertraktálják az esetet, az anyák között a kukoricásban megkapott kis Kádár Juliska tragédiája ismét felelevenítődött és a többi hasonló esetek.

Kiss Döme dékán negy-en éve ügyvéd

Hétfőn lesz 40 éve annak, hogy Kiss Döme dr. szenátor megkezdte ügyvédi működését. Kiss Döme Biharmegye Kézcséjében született kisbirtokos családból s Budapestre tette le az ügyvédi vizsgát. Lázár Tivadar ügyvédnek, a megye „Tőgyér bácsi”-jának leányát vette el feleségül Kiss Döme, aki mindenkori keresetű ügyvéd. Erdemeiért az Ügyvédi Kamara választmányába vették, később alelnöke lett a kamarának.

Az impérium óta a kamara dékáni tisztét tölti be sok megértéssel, egyensúlyozva az erőket, harmóniát teremtve a magyarság és románság között. Egyházi működésért a pápa a Szent Gergely-rend parancsnokává nevezte ki, ami a város és megye római és gör. kath. közönségében nagy örömet keltett.

Nagy harcot folytatott az ügyvédi képzés kérdésében a régi királyság vezető embereivel s a magasabb képesítést sikerült törvénybe iktatni. A nagyváradi és brassói kamarák együttes agitációja szüntette meg a licenciátusi rendszert. Kivitte emellett, hogy Nagyvárad ügyvédvizsgáló bizottságot kapott.

Munkás, dolgozó, eredményekben gazdag életében ez a 40 éves jubileum egyesteni fogja tisztelőit a nagyabecslésben és szeretetben. Az első doktor juriszok közül való ügyvéd, mert akkor nem volt kötelező a doktorátus megszerzése. Az ügyvédi kar jubileumot rendez tiszteletére, amelynek vezetését dr. Simonca György vette kezébe. Jelentkezni nála lehet.

Az iparosok a prefektus előtt

Az Ipartestület 30 tagú előjárósága tegnap megjelent a prefektus előtt. Az ipartestületi vezetőség élén Megyery Ferenc üdvözölte dr. Popovici prefektust, aki a közelgő választások ügyében óhajtott érintkezésbe lépni a tekintélyes testület vezetésével.

A prefektus kijelentette, hogy nem akar beavatkozni az Ipartestület autonómiájába, de az volna az óhajta, ha a mai vezetés olyképp módosulna, hogy az irányítás ne maradjon továbbra is egyoldalú. A prefektus óhajta más szóval odaikonkludál, hogy az Ipartestület kebelében működő körülbelül 3—400 tagot számoló román szekció is szerepet kapjon a vezetésben.

Az idő rövidsége miatt a küldöttség és a prefektus nem tudtak a tárgyalás lényegében perfektuálni s ezért ma délelőtt a vezetőség négy tagja: Megyery Ferenc, Dévald László, Tátray Sándor és Mónus Sándor ismét megjelentek a prefektus előtt. Az Ipartestület minden politikától mentesen osztályérdekeit tartotta szem előtt és csupán szakkérdésekkel foglalkozott. Hihető, hogy ez az évtizedes szervezet a jövőben sem sziklik a napi politika zsákutcás útjára s megmarad annak, ami volt, az ipart üzők szervezetének. Természetes, hogy a prefektusi óhaj honoralása korántsem jelenti ennek az ellenkezőjét.

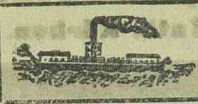
Február 9 Szombat
Orvos-Gyógyszerész bál
a Kereskedelmi Csarnokban

Minden kézipari felmunka
„oroszlán” védjegyű ingek
állandó dús vásztekban raktáron.
„SPLENDID” uri divat üzletében,
Avr. J (Kossuth)-u. 16.
Meglepő olcsó árak!

Friss dunai halak
érkeztek
Lei 32 kg.-ként
Vadász & London
Calea Reg. Ferdinand (Rákóczi-u) 10

Utlevelét

vizummal gyorsan és pontosan

a Hegedüs Hirlapiroda látja el. Telefon 13-01.

Héjjas József vallott nekem

A kistermetű, barna Héjjas Ivánnal az Alföldi Brigádban van egy unokabátyja Héjjas József, aki a brigádot szervezte. Ugy jöttem össze vele egy pesti szanatóriumban, hogy délben, ebéd közben betárgort egy groteszk félparaszt külsejű ember. Leült egy székre s vakosan nézett jobbra, balra. A haja csapzottan lógott össze-vissza, a bajusza bozontosan csüngött le s az arca a szájszöglettől felfelé meg volt hasadva.

Nem akart enni. Kifogásolta a kanalat, az ételt, a helyet s el akart illanni. Pár napba került, míg végre leült az asztalhoz ez a behemót, alakatlan ember, aki mindenbe, mindenbe beleütközött s elvesztette az orientálódását, olyannyira, hogy a saját szobáját se találta meg. Nem köszönt senkinek, nem beszélt, csak kiáramkodott. Egy fiatal református pap közeledett feléje s ezzel megvolt valahogy.

Egy napon mellém ült s meglepetésszerűen így szólt:

- Volt maga Kecskeméten?
- Persze.
- Na, hát onnan való vagyok.
- Helyes.
- Héjjas vagyok, Héjjas Iván unokabátyja.

Ezt úgy mondta, hetykén, szájszöglettől, mintha azt jelentené, hogy Napoleon bátyja.

Hozzáhajoltam és csendesen kérdeztem:

- Ott volt maga a kecskeméti nagy zsidógyilkolásnál?
- Szaporán pislogott a szemével.
- Hát hogye.
- Lőtt a zsidókra maga is?
- Hát mindenki lövöldözött ott a piacon, akinek puskája volt. Nekem is volt, azzal mentem Nyugatmagyarországra. Ha Héjjas Iván meg József nincsenek, akkor Sopron nem kerül vissza Magyarországhoz.

— Ne menjünk még Nyugatmagyarországra, hanem azt mondja meg, hány zsidót lőtt le maga?

— Én? Én nem lőttem le, csak vaktába lövöldöztem. Felbukott ott néhány ember, mit tudom én. A többiek táncoltatták őket a piacon aztán lelőtték.

— Na, Héjjas, ne kerteteljen. Mondja meg.

— Mért mondjam meg, nyakaskodott. Mér?

Közelebb hajoltam hozzá. Atható pálinkaszag áradt róla.

— Maga iszik, Héjjas. Miért iszik? Tud aludni?

— Megrázta a fejét.

— Nem tudok aludni.

— Hát látja Héjjas, maga nem tud aludni, mert rossz a lelkiismerete, azért iszik maga. Embert ölt.

— Csunyan nevetett.

— Öltünk a háboruban eleget, meg Sopronnál is. Parancsolták, hogy öljük az ellenséget.

— De a zsidó nem ellenség, Héjjas. A zsidóember mit vétett magának?

— Hát... mindenki rájuk ment, azt mondták, hogy ők csinálták a kommunizmust.

— Mondja el, mit csinált, így talán visszatér a nyugalma.

— Én, monda Héjjas József, nem ölttem zsidót. Én csak a sámlit tettem a lábuk alá az akasztófa alatt, aztán kirugtam alólk.

Vigyorgott a tréfára, félrehúzta száját, amelyet a véres hasítás tovább nyitott. Maradékfogak tüntek elő szája öbléből. Nevetett.

— Maga elvetemült ember, szóltam rá. Takarodjék.

Teltek az októberi napok s Héjjas József

mindig rosszabbul lett. Lázrohamok kiroztek, a szájsze fertőződött, bekén-ték jódval. Erre elesenededett, mosdani kezdett, tisztálkodott, szerényen járt-kelt s egyszer megszólított:

— A pappal voltam, bibliát olvastam és zsoltárokat énekeltünk. Azt mondta a pap, valljam be, amit tettem. Részeg voltam akkor, mikor az történt. Mindig ittunk. Hogy mi esett, nem is tudom. Csak arra emlékszem, hogy egy újságíró fog-tunk, Berkest. Ismerte?

— Igen. Nagyváradon volt régebben. Berkes Ferencnek hívták.

— Az, az. Nagyon ránk förmedt, fenyegetett, kiabált. Ha lassabban beszél, élhetett volna. De szidott minket, leparasztozott, szeretett volna megszabadulni. Hát a fiuk felkötötték az istállóban és megkínnozták. Nagyon kiabált. Mondtam: adjatok neki egy lövest. De Berkes tovább szidta az embereket, hát levettük s tovább vitték. Este benéztek hozzá, de rögtön szidni kezdte az embereket. Akkor végeztek vele.

Héjjas József lassan megkomolyodott. Izengedett Héjjas Ivánnak, látogassa meg. Nem jött.

— Nem jöhet, — mentegette Ivánt. Egy napon azonban szokatlan idegesség vett erőt rajta. Ki kell menni, haza kell menni, hangoztatta.

— Miért?

— A gazdaságban nincs más, csak az asszony. Ősz van, szántani kell, vetni kell. Nem maradhatok.

— Tudja, mit kell legelső sorban tenni, mikor haza érkezett?

— Tudom, tudom.

— Dehogyan tudja. Legelőször el kell menni az áldozatok özvegyeihez, árváihoz s meg kell őket követni.

— A zsidókat?

— Azokat. Maga itt bibliát olvas, zsoltárt énekel s azt hiszi, hogy ezzel rendben van minden. Ez csak bevezetés: a bűn bevallása. Aztán jön a jóvátétel. Aki árva nyomorban van, annak pénzt kell adni, a gyászolókat vigasztalni s bocsánatukat kell kérni. Fel kell kutatni az áldozatok hozzátartozóit s bevallani a bűntettét, őket kárpótolni. Ha ugyan lehet. De amennyire lehet. Vezekelni.

— Igen, igen — mondta idegesen — csak hazamehessek. Akármilyen is lesz, én hazamegyek. Már tudom is, hol szököm ki, mert engem nem engednek ki. Héjjas Iván mondta, hogy ne engedjenek ki. Hát jó, majd beszélék otthon a zsidókkal. Hallani fog felőle.

Ezen éjjel kiszökött a kerítésen a szanatóriumból s levelet írt, hogy Pesten volt pár napig, aztán hazament. Néhány nap múlva letartóztatták Ulain Ferencet s kiderült, hogy a nagy puccsra készülték s Héjjas József vezette volna az Alföldi brigád Pestre Héjjas Iván keze alá. A tervben a legelső teendőül kijelölték, hogy közel 5000 zsidót mészárolnak le bevezetésül. Mikor utoljára kezét fogtam Héjjas Józseffel, nem sejthettem, hogy új vérre szomjazott.

Szűts Dezső.

A prefektus megkezdte a harcot az élelmiszeruzsorások ellen

A városi lakosság teljesen tételen. A bealolt hidegek teljesen kiszolgáltatják az élelmiszeruzsorásoknak, akik azután hallatlan módon visszaélnék a helyzettel. A legszükségesebb élelmiszerek ára egyszerre két-háromszáz százalékkal emelkedett. A kétségbeesés csak növekszik. Még szerencse, hogy momentán van liest a piacon, azonban egy csekély gabonakereskedő információja szerint rövidesen lehet arra is számítani, hogy a lisztkészletek elfogynak, mert a gabona-kereskedelem a zsidó szoros értelmében teljesen megszűnt. A kereskedő nem ad el, de nem is vásárol. Ennek legfőbb oka a bizonytalan szállítási viszonyokban rejlik.

A lakók hetek óta foglalkoznak az egyre súlyosbodó élelmiszer-krisissal és most nagy elégtétellel látjuk, hogy eredményt értünk el. Dr. Popovici prefektus belátta, hogy a mai helyzeten feltétlenül segíteni kell. A legelőnyesebb rendszabályokat alkalmazza.

Tegnap szigorú rendeletet kapta az őrnagy főszolgabíró, hogy a betivásárokat a legelső sorban ellenőrizze. Hetek óta a vidéket szinte ellepték a városi és vidéki kereskedők és különösen a betivásárokon összevásárolják a termelőktől az élelmiszert. A falusi paraszt is természetesen észrevette a nagy keresletet és igyekszik felverni az árakat. A kereskedők aztán az árakat megháromszorozták és így hajtják be a városi közönséget, amely teljesen ki van szolgáltatva nekik.

Ha a hatóságoknak sikerül megakadályozni, hogy az árdágítók a falusi összevásárlóják és felhalmozók, vagy más megyékbe exportálják az élelmiszert, egy csapásra vége lesz a drágaságnak, mert a termelő paraszt kénytelen lesz behozni az élelmiszert a városba és a nagy kínalat lenyomja az árakat. Ezt akarja elérni a prefektus, amikor ezt az erőteljes intézkedést meghozza. A hatóságok most minden eszközzel ellenőrzik az árdágítót.

Különbben ebben az ügyben a prefektus érkekezletre hívta össze a főszolgabírókat, hogy azokkal intencióit megismertesse.

Elfogták a legutóbbi betörések tetteseit

Három veszedelmes betörőt tartóztatott le a Borodi-csoport

Napok óta egymásután érkeznek a rendőrségre a feljelentések kisebb-nagyobb betörésekről és valószínűnek látszott, hogy vagy egy jól szervezett betörőbanda működik, vagy olyan régi „nagy praxisú” betörők, akik alaposan ismerik a körülményeket. A naponként megismétlődő betörések egyenesen rémületben tartották a közönséget és a Borodi-csoport érdeme, hogy a legveszedelmesebb betörőket sikerült elfogniok. A kihallgatások még nem fejeződtek be és ezért még nem lehet tudni, hogy melyik betörőnek milyen része van a betörésekben. Mindenesetre már is is nagy eredmény, hogy három ilyen veszedelmes betörőt kézrekerítették.

Pfaff Kálmán divatkereskedő ez előtt két-három nappal alkalmazott egy fiatalembert, aki azután a padlására betört és 20 ezer lej értékű fehérneműt lopott el onnan. A fehérneműt felpakolta a gazdája kocsjára és ellopta a kocsi és a lovakat is. Pfaff megtette a feljelentést és a tettest szerdán sikerült letartóztatni a Borodi-csoportnak éppen akkor, amikor a fehérneműn túl akart adni. A kihallgatás során megállapították, hogy a Juhász János név csak álnév. Szász Ferencnek hívják. Kispesti születési. A határon hamis utlevéllel jött át. Bejárta Constanza, Galacot és Bukarestben is volt. Mindenhol kisebb-nagyobb lopásokat követett el.

Ugyancsak a napokban a zöldség-utcai Klein és Farkas-cégtől Csontos János 20 ezer lej értékű árut lopott el. Csontos sikerült letartóztatni, azonban a rendőrség a kulcsosrendőr kezei közül elmenekült. Ugy látszik azonban, hogy nagyon jó számánra számított, mert újból csak

2
Február Szombat
A Protestáns
Nőegylet estélye
a Kath. Körben.

Kleinék kísérelt meg betörést. Megint rajta fogták. Most már jobban őrzik.

Ugyancsak a Borodi-csoport tartóztatott le egy Szász Ferenc nevű betörőt. Szász Ferenc régi ismerőse a büntető hatóságoknak és a nagyenyedi fegyházban is négy évet töltött ki. Szász legutóbb Szentgyörgyi-Szűcs Ferenc néven operált és Magyar János Beóthv Odón-utca 1. szám alatti lakásából nagyobb értékű ruhaneműt lopott el. Borodi György csoportvezető komiszáros már jól ismeri Szászt és biztosra veszi, hogy része van a legutóbbi észerrablásban is.

A kihallgatások most tartanak, amelyeket Borodi vezet. Három veszedelmes betörőtől mindenesetre sikerült megszabadítani a várost.

ÚJDONSAGOK

Szerkesztőség és kiadói hivatal:

Strada Printul Carol (volt Szilágyi Dezső-utca) 6.

Kiadótulajdonos: Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság

Telefon: 38.

Előfizetési díj helyben egész évre 480 lei, félévre 240 lei, negyedévre 120 lei, egy óra 40 lei; vidéken egész évre 600 lei, félévre 300 lei, negyedévre 150 lei, egy óra 50 lei.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadói hivatal és a Hegedűs Hírlapiroda. (Telefon 13-01.)

Proletárversek

Kriszó Kálmán nyomdász adta ki ezen a címen piros-fekete színnyomatu címlappal megjelenő verses füzetecskéjét. Izzó őszinteség jellemzi ezeket a kevés technikájú, de lélekbeli szakadt sorokat. A proletár élet sláv küzdelméi, lázongó akarása, hideg daccja, hite és célkitűzései hevíti Kriszó Kálmánt, aki talán ha több alkalma nyílik az önmaga művelésére, tücsöknyi hangját harcikürté váltja.

De Kriszó így emlékszik gyermekkorára:

Hidegvíz, fabőlcső, rongyruha,
Penészes málé, fázós telek,
Mértőföldes iskolajárás...

Legszébb a „Két hitünk” című verse, mely megható önvalomás, ezek igaz gyónása s kész költemény arra, hogy a munkástömegek magukénak vallják. A füzet egyébként a Hegedűs Hírlap-irodában és az újságelárusítóknál kapható. Ára 15 lei (bárd.)

* Az igazságügyminiszter cáfolja az új lakbértörvénnyel kapcsolatos híreket. Bukarestből jelenti a Rador: Marzescu igazságügyminiszter felhatalmazta a Radort, hogy a lapokban az új lakbértörvénnyel kapcsolatban megjelent híreket cáfolja meg, mert azok egyszerű találgatások. Annál kevésbé felelhetnek meg ezek a kombinációk a valóságnak, mert a törvényjavaslat előkészítő bizottsága csak ma tartja első ülését. A javaslat elkészülte után az igazságügyminiszter tájékoztatni fogja a nyilvánosságot és a tervezetet csak a legszélesebbkörű megvitatás után terjeszti a parlament elé.

de szeretek sokáig aludni, azt mondanám: — Hát ne csapják el egyre-másra azt a kevés bíró is, a mi van, hanem inkább alkalmazsunk több bírót. Vagy adjanak nekik több fizetést mint amennyi van, hogy legyen kedvük többet dolgozni. Nem volna az sem egészen bolond dolog, ha mindegyik bírót a végzett munkája arányában fizetnénk. Persze, az ilyen együgyű embernek, mint én, mindenféle számárság eszébe jut. Nekem is például ma reggel, mikor hajnali 7 órakor a város szélén levő Lovas utcáról neki indultam, hogy pontosan 8 órakor a bíróságnál legyek — alperes voltam kérem szépen és már praktizából tudom, hogy mi az a mulasztási ítélet — eszembe jutott például, hogy nem lehetne-e azt úgy csinálni, hogy a bíró urak a tárgyalások egynegyed részét 8 órára, a másik egynegyed részét 9 órára, a harmadik egynegyed részét 10 órára, a negyediket 11 órára tűnnek ki? Hogy ne költenének fel hajnalban és hajnal előtt annyi álmos embert, hanem csak egy részét, a többi pedig hagynak aludni békében még egy-két órácskát, vagy akinek más dolga van hagynak, hogy járhasson addig egyéb dolga után. Hogy folytassam: mi mindenféle butaság eszébe ötlök az olyan embernek, mint nekem, akinek nagyon megfájtotta a szívét egy ilyen hajnalban való felkelés. Míg a bíró urat várunk sokad magammal, azt a bíró urat t. i., aki 8 órára megidézett, miközben ide-oda topogunk a bíróság zord folyosóján, úgy elgondolkoztam rajta: — Vajon mikor indulhatott el az a beélt parasztember, akit Tenkerei citáltak, hogy gyalogosan, farkaskő-járta erdőkhöz, jéges hegyi utakon keresztül pontosan ma reggel 8 órakor a bíróság előtt lehessen? Vajon, aki azt rendelte, hogy télen 8 órakor, nyáron 7 órakor kell a tárgyalásokat kezdeni, mikor szokott felkelni? Van-e neki felesége, kis gyermeke, akinek az a legnagyobb boldogsága, ha reggel apukához mászhatik az ágyba egy kicsit hancurozni — ugy 8 óra után. Vajon tanult-e az az okos ember geográfiát? És ha tanult, vajon milyen kalkulust kapott belőle? Tudja-e vajon, hogy a nap járásához képest a mi óránk több, mint egy órával előbbre jár? És hogy kimondjam — hiszen már ugys mindegy — tudja-e vajon, hogy a 8 órára kitűzött tárgyalások hány órákor kezdődnek most is — a valóságban? ... Ennyi probléma! Hát ne törjem a fejem?

Egy elhunyt jogi író.

* Alaptalan vádak a nagyváradai zsidó liceum ellen. Bukarestből jelenti a Rador: Az Univerzál szerint Angelescu közoktatásiügyi miniszter tegnap táviratot kapott Nagyváradról, amely szerint az ottani zsidó liceum flagránsan sérti az iskolai törvényeket és ezideig még nem vezette be a román nyelvű oktatást. A miniszter megbízta Ptencu Sándor közoktatásiügyi vezérigazgatót a vizsgálat lefolytatásával. A miniszter arról is értesült, hogy az intézet nemzetellenes magatartást tanusított. A mennyiben-e vádak alaposaknak bizonyulnak, úgy bezáratják az intézetet.

* Az Ipartestület közgyűlése. A Nagyváradai Ipartestület 1924. január 27-én, határozatképtelenség esetén február 3-án d. e. 9 órakor a városháza közgyűlési termében tartja meg 25-ik rendes közgyűlését, melyre az Ipartestület összes tagjai meghívottak. Tárgysorozat: 1. Jelentés az Ipartestület 1919—23. évi működéséről. 2. Ugyanezen évekről a zárszámadás és vagyongerlekek bemutatása, valamint a számvizsgáló bizottság véleménye alapján a felmentvény megadása iránti határozat-hozatal. 3. Egy elnök, 32 előjáró, 12 elő-

járási póttag, 5 számvevő bizottsági tag, 1 ügyész választása. 4. Költségeloirányzat megállapítása az 1924. évre. 5. Alapszabály módosítás. 6. Az újonnan választott előjáróság működésére vonatkozó utasítások és esetleges indítványok. A közgyűlés az első hívásban csak a tagok többségének jelenléte esetén lesz megtartható, míg második összehívásban, azaz február 3-án a tagok számára való tekintet nélkül meg lesz tartva. Lásd az alapszabályok 11. §-át. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* Ujságírógyűlés. Felkérem az Erdélyi és Bánáti Kisebbségi Ujságírók orsz. szövetsége nagyváradai csoportjának tagjait, hogy szombaton, folyó hó 26-án este 8 órakor a Kereskedelmi Csarnokban tartandó közgyűlésen föltétlenül megjelenni szíveskedjenek. Peredy György főtákar.

* A Steinach-féle kísérletek legújabb eredményéről a múlt héten nagy érdeklődést keltett előadást tartott Gelei professzor Kolozsváron. Az előadás gazdag képanyagát és legérdekesebb részletét a Vasárnapi Ujság e heti számában adja közre. A terjedelmében és tartalmában csaknem kétszeresére bővült Vasárnapi Ujság minden egyes számával máltán részolgal arra a nagy népszerűsége, mely ma őt az erdélyi olvasóközönség részéről körülveszi. Szövegrésze is mindig nívós és változatos, a mellékleten H. G. Wels nagyszerű fantasztikus elbeszélése folytatódik.

* A Cion-templomban az istentisztelet péntek este fél 6 órakor kezdődik.

* Elhunyt községi jegyző. Moga Szevér fenesi jegyző 47 éves korában elhunyt.

* Helyreigazítás. Kaptuk az alábbi sorokat: B. lapjának f. évi jan. 24-én kelt számában „Felfüggesztették állásától a nagyváradai munkásbiztosító pénztár igazgatóját” cím alatt megjelent közleménynek helyreigazításul a következőket vagyunk kénytelenek kijelenteni: 1. A cikkben említett delictumok Kovács Benő és társai által tényleg elkövetettek ugyan, de 2. nem tőlünk származik és tisztán a cikkíró ur egyéni felfogását tükrözi vissza a közlemény azon része, mely az elkövetett bűncselekmények indító okára, s különösen Sion inspektor ur szerepére vonatkozik. 3. Nem igaz tehát az, hogy a fictív telteli elszámolást az ügyben érdekelt tisztviselők Sion inspektor ur rendelkezéire foganatosították volna. 4. De nemcsak a tényekkel, hanem minden józan logikával is ellenkezik, hogy az ügyben érdekelték jellemére, jóhiszeműségére vonatkozólag mi tettük volna a nekünk imputált kijelentéseket. Mi a cikkíró ural csak száraz tényeket közöltünk. Ezen túlmenő részével a közleménynek tehát magunkat sem a tartalom, sem a tendencia tekintetében nem azonosítjuk s azzal egyet nem értünk. Fogadjuk szerkesztő ur fáradozásáért hálás köszönetünket. Tisztelettel: Laza Ioan sef. de birou, Ioan Jenea sef. de serviciu. — A nyilatkozathoz csak annyi megjegyzésünk van, hogy mi az illetékes helyről adott tájékoztatást régebbi információink szerint feldolgoztuk.

* Versenyhírek. Diana nőborsosza minden vonalon győzött.

SEMINA Bogner és S. Siner
magkereskedése
ORADEA-MAR, Str. I. Vucina (Nagy Sándor-u.) 4.
Telefon: 14 40.

Havai nemesített mák

Lucerna

Löhre

Bükköny és

Rózsaszín

Veteménymagvak

Virágmagvak

Szőlőmagvak

Szőlőmagvak

CHINOIN NÖVÉNY ÉS ÁLLATVÉDŐ SZERKEK

Kérjen árjegyzéket.

* **Egyesítik az ország összes nagy fémipari vállalatait.** Bukarestből jelenti a Rador: Az Argus értesítése szerint tegnap délelőtt a miniszterelnök lakásán fontos miniszteri értekezlet volt, amelyen Brătianu Jonel miniszterelnökön kívül részt vettek Brătianu Vintila, Constantinescu Tancred, Mardarescu és Vaitoianu miniszterek. Bár az ülésen részt vett kormányzati férfiak a legnagyobb diszkréciójával viselkedtek az értekezlet tárgya felől, az Argusnak sikerült megtudnia, hogy a tanácskozáson arról volt szó, hogy az ország összes nagyobb fémipari vállalatait egyetlen nagy vállalat alá alkották át. A vállalat bázisa a Resica-művek lesz, ehez jönnek még a kudsiri, valamint a bányfahunyadi, továbbá az aradi Astra és más nagyobb vállalatok. Az állam e nagy vállalkozásban a hunyadi és a kudsiri állami dominiumokkal és közpénzzel vesz részt. Ez a rendszer a belföldi fémipari termelés monopolizálását fogja előidézni.

* **Egy régi gimnáziumi tanár halála.** Pop György, az aradi főgimnáziumnak régi, nagy tudású tanára, aki nyelvenként esztendeig szolgált hittel és nemes lelkesedéssel a közoktatás ügyét és több generációt nevelt föl, 68 éves korában, rövid szenvedés után meghalt. Pop György aradi tanár volt ugyan, de neve és kitűnő személye jól ismert Váradon is. Évtizedekkel ezelőtt a belényesi gimnáziumban tanított és ma tekintélyes vezető állásban levő személyek, mint Frentiu püspök, Popovici Miklós dr. prefektus voltak tanítványai. A kiváló pedagógusnak hirtelen halála nagy részvétet keltett úgy Aradon, mint Nagyváradon, ahol Triff Titusz dr. váradai ügyvéd apósát gyászolja az elhunytban. Temetése pénteken lesz.

* **A Fischer művészársaság hangversenye iránt,** amely kedden, 29-én este 9 órakor lesz a Kath. Körben, rendkívül nagy az érdeklődés. Dr. Szalay „Missa brevis”-ének bemutatói: dr. Palládus Leontinné (sopran), Arany Ilus (alt), dr. Krüger Jenő (tenor), Huszár László (basszus.) Jegyek a Musicában korlátozott számban.

* **Kölesönkönyvtár (csak modern új könyvek) heti 10 leírt mindenkinek rendelkezésére áll a Hegedüs Hirlapirodában.**

* **Vászonművek, damasztárak, schiffonok nagy választékban Rimanóczy utcán Kertész Reklam női divat, szövet üzletében szerezhetők be. Az árak olcsóbbak, mint bárhol. Tisztviselőknek árkedvezmény!**

* **Munkásgyűlések.** Január 25-én, péntek este 6 órakor a fésűgyár munkásai értekezletet, 27-én, vasárnap délelőtt a könyvkötő munkások taggyűlést, délután 3 órakor a sütő- és malommunkások közgyűlést tartanak Szacsvay-utca 24. szám alatt.

* **Halálozás.** Weintraub Mór tekintélyes nagyváradai kereskedő hosszas szenvedés után 66 éves korában elhunyt. Temetése folyó hó 25-én, pénteken délután fél 3 órakor lesz a Teleki-utcai gyászházban.

* **Kulesár István hentesmester nevelt leánya Balogh Vilma 23 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.** Temetése ma, péntek délután 3 órakor megy végbe a Szaniszló-utca 33. sz. gyászházban.

* **Üz. Karácsonyi Imréné szül. Török Rozália 83 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt.** Temetése ma, péntek délután 4 órakor megy végbe a Kolozsvári-u. 93. számú gyászházban.

* **Az Andrenyi cég iparvonalai.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága közleményre hozza, hogy az Andrenyi Karoly és fia cég építeni akar egy vasútvonalat a városi vasút elágazása képen az Aurel Vlaicu-i vonaltól egészen a raktáráig. A hivatalos bejárás és tárgyalás február 5-én, d. e. 9 órakor lesz a helyszínen és utána a városi kis tanácssteremben. Érdekelteket erről azzal értesítjük, hogy a vasútépítés terveit a városi műszaki ügyosztálynál lehet megtekinteni. Oradea-Mare, 1924. január 20. Dr. Popovici, prefektus.

* **Regyven leírt havonta rengeteg új könyvet olvashat a Hegedüs Hirlapiroda kölesönkönyvtárából.**

* **A munkásegyetem péntek esti előadását 8 órakor a városi ház dísztermében Dascal Gyula szatmári volt országgyűlési képviselője, a Romániai Alkalmazottak és Magántisztviselők Országos Szövetségének titkára fogja megartani.** A munkásház legközelebbi előadását február 3-án, vasárnap délelőtt fogja tartani, mely alkalommal Sophus Michailas Forradalmi nősz. kerül színpadra. Jegyeket Beck Samund és az előadás napján a színházi pénztárnál lehet kapni.

* **Szent vagy gyilkos volt-e Arbuez Péter?** Arról és a spanyol inkvizíció egyéb rettenetességeiről lesz szó a péntek d. n. 6 órai kulturdélutánon. Előad dr. Kravjanszky Mór, zongorázik Szabó Micike, duettet énekel Mayr Margit és Pétrőczy Alice urleány. Belépés díjtalan.

* **Nem egyesítik a Gergely és Jullán-naptárakat.** Bukarestből jelenti: A naptáregyesítés kérdése miatt a görög keleti egyház kebelében egyenlenségek támadtak, amelyek következményét egyelőre nem lehet felbecsülni. Christea Miron metropolita a szénatus egyik legutóbbi ülésén bejelentette, hogy még ez évben végrehajjták a nagy szinodus által elhatározott naptáregyesítést. A regátban és Bessarabiában erre óriási akció indult meg az egyesítés ellen. Egyes lapok azt írják, hogy a naptáregyesítés ellen megindult nagyarányú akció következtében a metropolita állása bizonytalanra vált. A helyesek a falvakban propagandát fejtenek ki az egyesítés ellen és akciójuknak következményeként nem lehetetlen, hogy a naptáregyesítés az idén nem lesz végrehajtvá.

* **Ha bármilyen kottát keres, megtalálja a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.**

* **Esernyő, harisnya, keztyű a legolcsóbb Szenczki Miklósnál. Sas-pasage.**

* **Menyasszonyi kelengyék és fehérnemű anyagok beszerzésénél figyelemmel nézze meg a Körösparti Aruházban felhalmozott nagymennyiségű vászon, sifon, rumburgi cerna vászon, battist, sifon és fehérneműanyagokat, melyek a legmegbízhatóbb gyártmányok. Eredeti gyári árak. Minden verseny kizárva!**

* **Esernyőket legolcsóbban Blumnál.**

LEGUJABB

Ulaint és tarsait egy hónapi és tizennégy napi államfogházra ítélték

Az Ulaín-ügyben, melynek tárgyalása hetek óta folyik a budapesti bíróság előtt, tegnap hozott döntést a törvényszék. A bíróság Ulaín Ferencet, Szemerét, Bobulát egy hónap és tizennégy napi államfogházra ítélte. És ezt az ítéletet is a vizsgálati fogszálgal kitöltöttnek vették.

Az ítélet indoklásában a bíróság megállapította, hogy Döhmel Frigyes vallomását azért nem vette figyelembe, mert agent provokátor. A magyar büntetőtörvény az előkészületi cselekményt általában nem bünteti, a 156. §. elleni cselekmény azonban kivétel, mert itt még az előkészültre létrejött szövetséget is üldözi a törvény. A vádlottak komoly elhatározással kötött szerződést akartak kötni a bajorokkal. A szerződéseket Ulaínál küldték Münchenbe. A vádlottakat tettük elkövetésére azonban hazafias szempontok vezették és cselekedetük a veszélyességet nélkülözte.

Az ügyész, úgyszintén a védők föllebeztek, Ulaín és Szemere visszakapják övédekukat, Bobulát pedig visszatartják, mert külföldi állampolgár.

Amerikai „Magyar Népszava” vádja Karolyi Mihály ellen

Budapest, január 24. Newyorkból jelentik: Az Amerikai Magyar Népszava főszerkesztője Berkó Géza, az összes magyar lapokban felhívást intéz Karolyi Mihályhoz. Ebben elmondja, hogy a békeévek végén meghívta Karolyit, mint a függetlenségi párt akkori elnökét, Amerikába. Karolyi — szerinte — 1914-ben pénzt gyűjtött a függetlenségi párt választási céljaira és több mint hatvan ezer dollár jött össze. A pénzből Karolyi, — a Népszava — szerkesztője szerint — ezer dollárt az „Előre” című ultraradikális lapnak, ötezer dollárt Kunfi Zsigmondnak adott. 1914. novemberében a gyűjtött pénzből harminchatezer dollárt egy amerikai banknál hagyott letétben. 1919-ben ebből már csak tizenhatezer dollár volt. Huszezet tehát kivettek a betétből. A lap, tekintve, hogy ő hívta meg Karolyit Amerikába, kéri, számoljon el a hiányzó pénzzel, mert azt hiszik, hogy emigrációs propagandára fordították a hazafias célra összeadott pénzt. A lap kijelenti, hogy meg tették az intézkedést, hogy a megmaradt 16 ezer dollár, nehogy az emigráció Newyorki Magyar Hirlap című lap szerkesztőinek Hock Jánosnak és Jászi Oszkárnak a kezére jusson.

Rassay Vázsonyival egy táborban akar harcolni

Budapestről jelentik: A demokrata párt tegnapi vacsoráján Vázsonyi, Rassay és Pakots József is megjelentek. A vacsorán Rassay színvallást tett, hogy ő Vázsonyival együtt akar harcolni és nem hajlandó olyan liberális párt kötelékébe tartozni.

irodabutorok Parketták

RIMANOCZY műbutor és parkettgyár Rt. ORADEA-MARE
Oradea Clujului 112. Telefon 270

FÜRDŐSZAPPAN
világ híré

tozni, amelybe Vázsonyi nem léphet be. Vázsonyi hangoztatta ezután, hogy a liberális polgárság szívesen együtt halad a szociáldemokratákkal, azt azonban ne kívánják a szocialisták, hogy az ő parancsukra járjanak el. A debreceni választásra vonatkozólag kijelentette Vázsonyi, hogy nekik nem októberi politikát kell csinálni, hanem januárit — mert most januárban vagyunk.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Zsidónő, opera repris B bérlet 67. sz. Szombat délután: Marinka táncosnő, Kovács Kató felléptével, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este: Offenbach, operett repris bérleten kívül.

Vasárnap délután: Szép asszony kocsisa, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Levendula, Kovács Kató és Pattantyus Manó felléptével, bérleten kívül.

A hét összes előadásaira már vasárnap reggeltől kezdve meg lehet váltani a jegyeket a színház pénztárában.

— A bérlet második fele. A színház igazgatósága ezután kéri a mélyen tisztelt bérletet, hogy az esedékes bérleti összeget a színház titkári hivatalában délelőtt 9 óráig és délután 4 óráig 6 óráig beérkezni szíveskedjenek.

— Zsidónő. Pénteken este B) bérletben a Zsidónő lesz a színház műsorán az operaegyüttessel Várdi karnagy vezényletével.

— Marinka táncosnő. Szombaton délután mérsékelt helyárakkal a Marinka táncosnő kerül színre a címszerepben Kovács Katóval. Uj lesz még Galambos a rendőrönök szerepében. A többi szerepeket Zilahi, Borovszky, Misoga, Harsányi és Vigh játsszák.

— Offenbach. Szombaton este bérleten kívüli előadásban a legszebb zenéjű operettnek, az Offenbachnak lesz teljesen új bemutatásban és szereposztásban az első előadása az idei szezonban. Offenbachot Fratta játsza, Eugénit Kovács Kató. A többi szerepeket Pintér, Zilahi, Misoga, Pattantyus, Földes, Békési és Madas játsszák.

— Vasárnapi előadások. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal a Szép asszony kocsisa kerül színre Pintér, Biczó, Zilahival a női főszerepekben. A férfi főszerepeket ezúttal is Borovszky, Misoga, Békési, Madas és Galambos játsszák. Este a Levendula operett lesz a színház műsorán Pintérrel, Kovács Katóval, Pogány Jankával, Gálival, Frattával, Pattantyussal, Misogával és Madassal a főszerepekben. Mindkét előadást Szatmári karnagy vezényli.

— Navarrai Margit. E finom, ötletes, érdekes és igen szellemes meséjű vígjátéknak lesz hétfőn este A) bérletben a bemutató előadása Tóth Elek rendezésében. Az utóbbi évek legtekélyesebb vígjátékának, a Navarrai Margitnak a főszerepeit nálunk Jósika, Zilahi, Körösi Juci, Kertész Mauci, Tóth, Harsányi, Földes, Madas, Galambos és Vigh Ernő játsszák. A Navarrai Margit kedden B) bérletben kerül színre.

MOZI

— Apolló-mozi Aud Egede Nissen, a közismert mozistar adja a Haláltutaj című mély járású társadalmi dráma fő női szerepét. A darab még péntek és szombaton fut az Apolló-moziban.

— „A pokol kulcsa” Dorian Filmszínház. Egy érdekes amerikai film látható ma először a Dorian-filmszínházban. „A pokol kulcsa” című 6 felvonásos tragikomédia egy modern író felsülését és egy elegáns hölgy pikáns kalandját tartalmazza. Az előadások ma, pénteken 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

TŐZSDE

Zürich, január 24. Nyitás: Berlin 10 0-a 135, Newyork 580 fél, London 2443, Páris 2585, Prága 1680, Milánó 2515, Bukarest 290, Budapest 187 fél, Bécs 0.0081 háromnyolcad.

Bukarest, január 24. Zárlat. Devizák: Páris 905, Róma 850, Newyork 201, Róma 884, Zürich 35, Bécs 28 egyen, Prága 580, Berlin —, Budapest 75.

Valuták: Font 858—862, frank 955—960, svájci 36—36 fél, lira 895—905, dinár 225—230, dollár 200—200 fél, osztrák 28 fél —28 háromn., magyar 55—58, szokol 575—580.

Budapest, január 24. A Devizaközpont hivatalos árfolyamai: Amsterdam 11.200—12.300, London 127.400—139.750, font 127.700—140.050, Milánó 1310—1435, lira 1320—14450, Páris 1350—1500, frank 1365—1515, Prága —, Bécs 4245—4745, Belgrád 346—378, Newyork 30.275—33.275, dollár 30.375—33.075. A többi kurzusok változatlanok.

Zürich, január 24. Zárlat. Berlin 10 0-a 135, Amsterdam 214 fél, Newyork 579'65, London 2443, Páris 2575, Milánó 2510, Prága 1677 fél, Budapest 0.0198 fél, Belgrád 662 fél, Bukarest 290, Bécs 0.0081 fél.

Budapest, január 24. A csütörtöki magánforgalom a következő: Magy. H. 635—643, Osztrák H. 170, Kereskedelmi bank 1480, Leszámitoló 116, Hazai bank 240, Angol-Magyar 94—95, Pesti Hazai 4400, Viktória malom 196—198, Kőszén 2790—2820, Salgó 650—655, Urikány 885, Ganz-Danub. 4450, Ganz-Vill. 2300, Fegyver 1420, Cukoripar 3625—3630, Gyapjamosó 73, Baróti 12, Nasici 2200—2225, Viktória bútor 15, Államvasut 400—410, Déli vasut 100—103, Nova 135—140. Bankközi forgalomban kezdetben lángha, később tartott irányzat, tegnapi középárftolyamon. Koszt pénz egyszázalék.

Budapest, január 24. Terménytőzsde: Budapesti buza 150, dunántúli 147, határvidéki rozs 123, dunántúli tengeri 130, budapesti zab 134 ezer korona.

SENKI FIA

— REGÉNY. —

Írta: Lovassy Andor.

(Minden jog fenntartva.)

Nap-nap után ilyen és ehhez hasonló izgalmas jelenetek folytak le a Kétszer Móríc házánál.

Nagy viharok után az „Uri kaszinó”-ba menekült a férj, de kártyaközben mindig olyan szórakozott volt, olyan rosszul játszott, hogy folyton veszített és folyton szidta a gibice.

Egy alkalommal, — hazafele menet, — megszólította Zajzoni Gábor tiszteletes úr: — na ne siessen úgy, Kétszer úr.

— Egyszer is alig vagyok úr.

— Dehogyan nem úr, dehogyan nem úr, Kétszer úr; de még nagyobb úr lesz...

— ... ha kikeresztekedem?

— Igen. Mert hallottam, hogy meg vagyon benne a jószándék. Tudja mit? Légyen helvét hitvallású felekezetünk tagja. Örömmel fogadnánk, meg is választanánk presbiternek.

— És mi a fizetés?

— Tisztesség az, uram!

— Na majd gondolkozom rajta. Nem sietős a dolog; előbb ki kell egyezni Jehovával, ha meg akarom kötni az üzletet a magyarok lstenével.

Másnap este a plebános úr fogta karra a tétovázót: — Nézze kedves fiam, hallottam az örömhirt; bűnös lelkét új köntösbe akarja öltöztetni. Okosan teszi, miért bolongana halála után, mint Ahasvérus, mikor megtisztultat a Purgatórium tüzén. Ugy-e, az egyedül üdvözítő római katolikus szentegyház kebelébe tér és az én nyájamat gyarapítja? Ugy-e fiam?

— Kérem tisztelendő úr, még nem határoztam el magam.

— Határozza el; hiszen tudom, hogy nem a maga, hanem a szomszéd falubeli árendás, Trotzkopf Ábrahám ösei feszítették keresztre a mi Urunk, Jézus Krisztust; maga szelid lelkű, keresztény hajlamú zsidó. Szívesen megkeresztetem, egész családjával együtt.

— Mennyiért?

— Ingyen.

— Hát majd csinálók egy kis számitást odahaza, a feleségemmel és majd tárgyalunk még erről a tisztelendő úrral. Jó éjszakát!

A bíró és a községi előjáróság fülebe is eljutott a hír, hiszen faluszerke nyíltan beszéltek már, hogy Kétszer Móríc ki akar keresztelkedni; azt is tudták, hogy a két pap közrevette a tévelygőt, mint az agarak a nyulat.

Egy hétfői napon a község házára idézték a zaklatott lelkű férfit. A tanácsházban együtt ült már a vésztörvényszék: a bíró, a törvénybíró, meg az esküdt emberek. Mikor a vádlott megjelent, így szólt hozzá Nyalka Boglár Mihály: — Na Móríc gazda, úgy halljuk, hogy nemcsak a régi becsületet nevével vetette le magáról, hanem a hitét is el akarja hagyni. Igaz-e ez?

Kétszer Móríc vállai közé húzta fejét, homlokára rántotta a szemöldökét és hunyorgatva, szaporán gesztikulálva, így válaszolt: — Hát tetszik tudni, én testestől-lelkestől magyar ember vagyok, ezután még jobban az akarok lenni... de hát tulajdonképpen miért vallat engem most a bíró úr? Adót pontosan fizetek, meg nem csalog senkit, az, hogy a lelkemet eladom, vagy nem adom, ahhoz kérem, senkinek semmi köze.

(Folyt. köv.)

Eladó egy timár telep

berendezéssel, esetleg társai keresek.

Szalonta-Mare, Fő-utca 8. sz.

15 mázsa makulatura

(újságpapíri) olcsó áron

kapható

a Hegedűs Hirlapiroda

Laboratorium LEO Dresden Weidenbach	Hőfeher és egészséges fogak a Chlorodont állandó használata által.	Képviselet: „CHEMOSANA” Brassó, Uj-utca 27.
--	---	--

Egg and larva 2 in
vialing bottle 4 in

Ebédlő
perzsa szőnyeg
6 1/4 x 4 1/4, méretű, nála
bizományban levő, napi
áron alul **eladó.**
Sternberg I.
Kisbldő.

Aradon főtivona on levő jóhírnevű
hentes és kolbászka üzlet esetleg
teljes műhelyberendezéssel, visszavonulás
miatt **olcsón eladó.** — Bővebbet
Wallinger hirdetőjében Avad.

Írógépek :
Royal amerikai írógép
Torpedó, Titania,
Mercedes, Arika,
Record, Stőwee,
Urania
 Telefon: 11-45

stb. raktáron vannak és azonnal szállíthatók.

**Számoló
és kopirozó gépek**

Goldstein írógép

szaküzletében nagy javító műhely

Oradea-Mare Str. Avram I. 5.

Tüzifa
elsőrendű bűkt, cser, tőgy és gyer-
tyán, bármilyen mennyiségben kapható
termelői ában

házhhoz szállítva

FARAGÓ és MAJOR termelő cégnél

Telefon. Tüzifatelep (Sír. Sorompó-u. 5) 11—36.
Központi iroda (Sír. Nic. Zsiga — Lukács
György-utca 4) 12—98.

Az előkelő világ
csak Ch. Dupré féle

1903
1903

„BOUQUET D'ORIGAN”
Kölnivízet.
Rizsport.
Arczcrémet

használ.

CH. DUPRÉ · PARIS

**Zenelskolai
növendékek**

**A O—Schott kiadásban
minden klasszikus**

KOTTÁT

9 leíért kap meg.

Hegedűs Hirlapiroda
Zenemű osztálya.